

Tankenberg

Tankenberg

Menko Wielaerts

Schrijver: Menko Welaerts

Coverontwerp en foto: MenkoWelaerts

ISBN 9789402149074

© 2016 Menko Welaerts

1

Rechercheur Rikus Wansink bladerde voor de zoveelste keer door het dossier. De onopgeloste moord op het negenjarige jochie Steven bleef hem bezighouden. Wat had hij over het hoofd gezien? Peinzend wreef hij over zijn neus, alsof het antwoord daar te vinden was. Collega's noemden hem 'de Neus' vanwege zijn scherpe intuïtie, dus er was iets voor te zeggen, maar het had hem in deze zaak weinig geholpen.

Het was alweer drie jaar geleden. Het onderzoek was vastgelopen. Uiteindelijk hadden ze het op een laag pitje moeten zetten en kregen andere zaken voorrang waar ze als recherche makkelijker mee konden scoren. Hoofdcommissaris Staal was er volkomen eerlijk over geweest.

'We hebben een tijdlang ons best gedaan Rikus, maar het houdt een keer op. De ouders van dat arme joch hebben er zelf een puinhoop van gemaakt, dus de druk is minder dan bij die gewelddadige verkrachtingen die nu onze volle aandacht vragen. De media fokken er maar over door. We zullen wat moeten laten zien. Laat die zaak voorlopig rusten.'

Wansink had er de pest over in dat tegenwoordig de media bepaalden waar zij hun energie op inzetten. Als hij een rustig moment vond, liet hij zijn gedachten af en toe naar de zaak afdwalen. In de hoop op een heldere ingeving, een aanknopingspunt dat tot nu toe aan ieders aandacht was ontsnapt.

Stefan was in de zomer door een boer op diens land aangetroffen, dood en ontkleed. Het weiland lag op zijn fietsroute tussen school en huis. Hij was met messteken om het leven gebracht. Dat hij geen kleren aan had gehad, leek te duiden

op seksueel misbruik, maar daar waren geen tekenen van aangetroffen op zijn lichaam. Het leek of de moord ergens anders was gepleegd en dat zijn lichaam hier was neergelegd. Er waren sleepsporen in het gras en de kleren van de jongen waren niet gevonden.

Wansinks sloot een seksueel motief niet uit, maar hield er rekening mee dat de dader de suggestie had willen wekken dat de jongen op weg van school naar huis slachtoffer was geworden van een kinderverkrachter die zijn daad had verdoezeld door een moord.

Eén van de verdachten was een gymnastiekleraar geweest, die de schijn tegen had vanwege een verdenking in een andere zedenzaak. Veroordeeld was hij nooit, waardoor hij nog steeds in het onderwijs kon werken. Als hij te ver was gegaan met de jongen - bijvoorbeeld door hem te betasten in de kleedkamers of doucheruimte van de gymzaal - kon dat in zijn positie al voldoende aanleiding zijn om ruchtbaarheid te smoren door moord. Afgaande op zijn neus, vond Wansink dat het meest waarschijnlijke scenario. Hij had alleen niets in handen om het te staven.

De meeste aanwijzingen leidden in de richting van de moeder, maar die waren niet overtuigend genoeg geweest om haar in hechtenis te nemen. Beide ouders waren natuurlijk uitvoerig verhoord. Ze waren verwickeld in een moeizame scheiding, waardoor zij nauwelijks aandacht besteedden aan hun zoon. Stefan werd op doordeweekse dagen dan ook grotendeels opgevangen door anderen, voornamelijk door zijn tante.

Wansink had vaker gezien dat één van de ouders, in de soms heftige emoties en depressies vanwege een scheiding, hun eigen kinderen als het ware 'terugnamen'. Het was dan alsof ze, behalve hun relatie, ook alles wat daaruit was voortgekomen wilden beëindigen. Maar in een dergelijk scenario pleegde zo'n wanhopige vader of moeder vervolgens zelfmoord. Dat was hier niet gebeurd.

Er was geen sprake van erg overtuigend verdriet bij het ruziënde stel. Ze hadden hun best gedaan het er op te laten lijken, maar Wansink had in zijn carrière genoeg verdriet gezien om echt en onecht feilloos te kunnen onderscheiden. Hij zag achter hun gespeelde verdriet opluchting. Ze hadden vast ook oudergevoelens gehad, maar in hun lichaamshouding las hij: *weer een zorg minder*. Duidelijk twee veertigers met midlife-verschijnselen, die graag van elkaar afwilden om weer voluit voor zichzelf te kunnen leven en feestvieren voor het te laat zou zijn. Als die vrijheid hen zo dierbaar was, hadden ze dat moeten bedenken voor ze besloten de condooms aan de wilgen te hangen, vond Wansink. Hij had zich in de zaak vastgebeten uit diep medelijden voor dat arme joch, maar was geen steek verder gekomen.

Hij streek zijn haar achterover terwijl hij mismoedig door de met papierrotzooi vergeven kamer keek.

‘Tja, Rikus. Het is hard. Uitgerekend in deze kwestie laat je veel geroemde neus je in de steek,’ mompelde hij tegen zichzelf.

Na een kort klopje op de deur verscheen een onbekende vrouw in de kamer. Ze droeg een bloedrode jurk met een witte ceintuur en witte pumps. Ze had een jas over haar arm en een golfclub in haar hand. Opvallend, vond hij, want wie golfde er nou op 2 januari? Ze sloot de deur behoedzaam achter zich. De rechercheur was onder de indruk van haar verschijning.

‘U ook een gelukkig nieuwjaar toegewenst,’ begon ze opgewekt.

Wansink stond prompt op om haar de hand te schudden, maar zij boog naar hem toe en kustte hem. Ze keken elkaar aan en kusten opnieuw, maar nu vol op de mond, waarna Wansink voorzichtig zijn tong in haar mond liet glijden. Een aangenaam, vochtig rekerchewerkje dat hem snel opwond. De vrouw streelde de zwelling in zijn broek, wat hij beant-

woordde door één hand over haar voorgevel te laten glijden en de andere over haar achterwerk. Vervolgens gleden zijn vingers onder haar rok in haar slip en maakte zij aanstalten om zijn gulp open te maken.

Plotseling maakte hij zich van haar los, alsof hij zich nu pas realiseerde waar hij mee bezig was en bracht als in een reflex zijn kleding op orde. Hij wist zich met zijn houding geen raad en hoorde zichzelf onzin uitkramen tegen de vrouw.

‘Ik moet mijn excuses maken, eh... dit is niet, ik bedoel...u kunt natuurlijk een klacht indienen of genoegdoening vragen.’

Een mondhoek krulde terwijl ze geamuseerd glimlachte.

‘Genoegdoening? Bedoelt u een vorm van genotbelasting of zwijggeld?’

‘Nee, ik bedoel eigenlijk... in mijn functie had ik niet mogen...’

‘Nee, het was niet erg professioneel van u, maar ik hoef me afgezien van het wat abrupte einde niet over uw passie te beklagen. Ik was door de balie doorgestuurd om aangifte te doen wegens diefstal. Puur voor de lol zou ik er aanranding aan kunnen toevoegen, maar ik denk dat ik het maar bij diefstal laat. Het is immers uw woord tegen te mijne. Ra, ra, wie zullen ze geloven?’ argumenteerde ze op ironische toon.

‘Voor aangifte wegens diefstal moet u een kamer verder zijn,’ antwoordde Wansink zwakjes. Alsof het een verklaring vormde voor zijn oprisping van daarnet.

‘O jeetje. Na incasseren van het zoet, doorverwijzen naar een collega voor het zuur, hè? Nou, beschouw dit dan maar als een vergissing in uw voordeel.’

Ze pakte haar jas en de golfclub. Voor ze de deur uitliep voegde ze er giechelend aan toe:

‘Ik ben benieuwd of ik overal zo enthousiast wordt onthaald.’

Met een kokette zwaai met haar hand verdween ze en liet Wansink met een rood hoofd achter.

De deur naast Wansinks kamer stond open. De vrouw liep naar binnen en zag een haar welbekende agent in uniform aan de balie staan, verdiept in een beeldscherm. Toen hij vanuit zijn ooghoeken iets heel erg roods en vrouwelijks zag naderen, nam hij die typerende houding aan van een politieagent in uniform die alles onder controle heeft. Bovendien maakte hij een fatale fout met zijn inleidende tekst:

‘Zegt u het maar, mevrouwetje. Wat kan ik voor u betekenen?’

Hij leek haar vaag te herkennen, maar blijkbaar niet eens waarvan.

Ze háátte dat. Die misplaatste superieure houding en dat ‘mevrouwetje’. Opgeblazen oetlul. Hij maakte het haar wel erg makkelijk.

‘Als u even uit het raam kijkt, weet u snel meer.’

Verbaasd draaide de agent zich om en keek naar buiten. De vrouw haalde de golfclub onder haar jas vandaan en sloeg de agent met één welgemikte klap soepel tegen de vlakke. Ze stak met de andere hand een gebalde vuist in de lucht.

Ze liep om de balie heen, doorzocht zijn zakken en vond een welgevulde portemonnee en een trits interessante pasjes. Daarna kwam de collega van haar slachtoffer binnengelopen, die ondanks zijn opleiding moeite had de situatie in de kamer in te schatten. Ook hij was in gedachten meer met haar bezig.

Mooi zo, twee vliegen in een klap.

Toen hem iets begon te dagen, had zij haar Beretta 92FS met geluiddemper al uit haar jas gevist en een kogel in zijn voorhoofd gejaagd. Precies in het midden, stelde ze tevreden vast.

‘Yesss, hole in one; two bad coppers gone!’ fluisterde ze voor zich uit.

Ze pakte haar spullen en liep rustig het politiebureau uit.

*

Inez, heette ze. Wansink had moeite gehad te geloven dat de charmante vrouw die hem eenvoudig en effectief had verleid tot het schenden van zijn beroepseer, vijf minuten daarna in de kamer naast hem zo gewelddadig had huisgehouden. Zonder dat hij iets had gemerkt, bovendien. Beide slachtoffers konden het niet navertellen, maar een collega die haar de kamer had zien verlaten, gaf een beschrijving die geen ruimte liet voor twijfel. Haar signalement werd verspreid en door een combinatie van recherchewerk en geluk hadden ze haar nog dezelfde dag te pakken.

Een dag later zou te laat zijn geweest. Ze had ingebroken bij een van haar slachtoffers, zijn pincodes opgesnord, een forse lading contanten van zijn rekening opgenomen en was bezig haar vlucht voor te bereiden. Toen ze haar op straat aanhiel- den, had ze net nieuwe koffers gekocht in de buurt van de bank waar ze het geld had opgenomen. Gewillig had ze zich laten meevoeren, met een berustende glimlach op haar ge- zicht: *Shit happens, volgende keer beter.*

Staal was na het bericht van de aanhouding bij Wansink bin- nengelopen.

‘Luister, Rikus. Ik ben me ervan bewust dat je tot over je oren in het werk zit. Toch heeft moord in koelen bloede op een collega, vlak onder onze neus nota bene, nu absolute prioriteit. Laat alles uit je handen vallen. Je gaat vanaf nu deze zaak onderzoeken, te beginnen met ondervraging van de verdachte. Dat is geen verzoek maar een opdracht. Duide- lijk?’

‘Helder, maar dan wil ik dat je eerst weet dat ze vlak daar- voor bij mij binnen is geweest en wat er is voorgevallen.’

Met een rood hoofd van schaamte, maar vastbesloten begon Wansink te vertellen over de spontane vrijpartij in de slipstream van Inez' nieuwjaarsgroet. Staals mond viel open van verbazing en reageerde niet direct toen Wansink stil viel.

'Niet te geloven, Rikus. Je hebt je op klaarlichte dag op je werkplek laten verwennen door een wildvreemde bezoeker waar je amper een woord mee hebt gewisseld? Het is dat jij het bent, maar ik zou het van niemand anders geloven. Weet je heel zeker dat het niet andersom was? Dus dat jij háár te na kwam en dat ze vervolgens haar frustratie een deur verder heeft uitgeleefd?' vroeg Staal, hem scherp opnemend.

'Nee, nee, zo was het niet. Ze geilde me op en voor ik me goed en wel realiseerde waar we mee bezig waren, was ze bezig mijn gulp open te maken en waren mijn vingers op zoek in haar slip.'

'Tja, dan is het een moeilijke weg terug, neem ik aan,' reageerde Staal begripvol.

'Ja, precies. Maar ik ging die weg wel.'

'Nou, dan heb je behalve die neus van je in elk geval nog een ander goed functionerend lichaamsdeel, zullen we maar zeggen.'

'Wilt u hier alstublieft niet...' begon Wansink, met een benauwd gezicht.

'Rikus, hoewel je gedrag volstrekt onbetamelijk was, laat ik het bij een berisping onder vier ogen. Ik ben blij dat je het uit jezelf hebt opgebiecht en zal daarom geen disciplinaire maatregelen nemen. Eerlijkheid duurt het langst, Rikus. Daar houd ik rekening mee in mijn beoordeling van je gedrag. Maar je moet me wel beloven dat je het incident glashard ontkent als zij er gedurende het onderzoek op terugkomt. Dan is het jouw woord tegen het hare.'

'Ja. En ra, ra, wie ze dan zullen geloven na wat ze heeft aangericht,' paraphraseerde Wansink de flamboyante moordenaar, terwijl hij de punten van zijn schoenen bestudeerde.

'Juist, dat is dan duidelijk. Ben je na dat voorval in staat haar te verhoren, denk je? Ik doe het liever niet, maar als je wilt zal ik Leo moeten vragen. Zo'n duidelijke zaak als deze kan zelfs hij niet verkloten, hoop ik dan maar.'

'Nee, doe Leo maar niet. Ik zal haar vandaag nog verhoren.'

'Nog belangrijker misschien, Rikus: denk je dat je hem ook deze keer in je broek kunt houden?'

Staal zei het op de superieure toon van een man die zich onder alle omstandigheden weet te beheersen. Het was geen vraag waarop een antwoord werd verwacht. Hij lag zo voor de hand dat Staal het niet had kunnen laten. Wansink keek hem dan ook alleen met een gekwelde blik aan: *Oké, ik heb het verdiend, maar was dat nou nodig?*

'Goed dan, aan de slag en maak er het beste van, kerel,' zei Staal. Na een tik tegen Wansinks schouder stierde hij de gang op alsof daar een volgend brandje moest worden geblust.

*

Inez zat tegenover hem in de verhooruimte. Ze had haar rode jurk verwisseld voor een kortere, kobaltblauwe. Ze sloeg haar ene been over de andere met de kennelijke bedoeling in-kijk te bieden en keek Wansink daarbij strak aan met die typerende geamuseerde glimlach. Hij vermoedde dat ze geen slip droeg, ook al was het hartje winter.

'Dat klopt helemaal!' zei ze.

'Hoe bedoelt u? Ik zei niets.'

'Wees eens eerlijk, Rikus. Daar draait het allemaal om. Je gezicht sprak boekdelen. Jij dacht daarnet dat ik waarschijnlijk geen slip draag. Dat klopt dus. Wat denk je, zullen we de

draad weer oppakken?’ stelde ze opgewekt voor. Alsof ze een spannend afspraakje hadden op een terras.

‘Goed, ik zal eerlijk zijn. Niets liever dan dat. Ik vind u aantrekkelijk. Toch heb ik besloten ons contact strikt formeel te houden, zoals past bij het verhoor van iemand die wordt verdacht van moord en diefstal met geweldpleging. Ben ik duidelijk?’

Hij voelde zich niet op z’n gemak, maar slaagde erin onverstoorbaar over te komen.

‘Yes sir!’ zei ze saluerend.

Wansink schakelde een voicerecorder in.

‘Dan beginnen we nu met de ondervraging. Om te beginnen een rare vraag. Waarom heeft u eigenlijk niet mijn hersens ingeslagen of me doodgeschoten en mijn collega’s een deur verder wel?’

Met zijn handen gevouwen voor zijn mond observeerde Wansink hoe zijn inleiding aankwam. Ze twijfelde geen moment toen ze antwoordde.

‘Jij bent anders. Het was jouw betrokken blik. Je tobde ergens over. Niet over een lot in de loterij of je huwelijksperikelen, maar over een zaak die je bezighoudt en kwelt. Zo zag het er uit, zit ik ernaast?’

‘Touché,’ zei Wansink opnieuw eerlijk, hopen dat ze haar mond hield over hun vrijpartij.

‘Mijn goede voornemen voor dit jaar was dat ik volstrekt eerlijk en spontaan zou zijn in mijn reacties en eerlijkheid van anderen zou belonen. Jij was de eerste die hiervan profiteerde. Jij hebt iets puurs en oprechts over je, zoals kinderen dat kunnen hebben. Je collega’s keken daarentegen naar me als een kat naar een kanarie. God, wat haat ik dat! Dat heb ik dan ook hard afgestraft. In beide gevallen heb ik eerlijk en spontaan gereageerd. Dat is het verhaal.’

Opgelucht stelde Wansink vast dat zij geen enkele poging deed zich vrij te pleiten door hem in problemen te brengen. Inez verbaasde en intrigeerde hem.

‘Zo bezien komt u met dat goede voornemen geen heel jaar door. Het is pas 4 januari en u zit al vast,’ constateerde Wansink droog.’

Het klonk alsof hij haar uit hoofde van zijn functie een spiegel wilde voorhouden, maar hij voelde bezorgdheid. Wat was er mis met haar?

‘Tja,’ zei ze haar handen spreidend in een machteloos gebaar. Meer viel er kennelijk niet over te zeggen. Toen glimlachte ze weer en boog opeens samenzweerderig naar hem toe, terwijl ze gebaarde dat hij het opnameapparaat uit moest zetten. Hij zette het uit. Ze had tenslotte al bekend. Het was zijn kortste verhoor ooit, maar ook het meest onbevredigende.

‘Wil jij met mij delen welke zaak je zo bezighoudt, Rikus?’

Er ging een aangename huivering door hem heen toen ze hem bij zijn voornaam noemde. Hij liet het niet blijken, maar besloot opnieuw haar eerlijkheid te beantwoorden en zich niet te verschuilen achter formaliteiten en geheimhoudingsplicht.

Hij vertelde het verhaal van de onopgeloste moord op het joch Stefan, omdat hij het maar wat graag aan iemand kwijt wilde. Ze hoorde hem aandachtig aan, zonder onderbrekingen en verdere verleidingspogingen. Ze beloonde zijn eerlijkheid keer op keer, stelde hij vast. Toen hij uitgesproken was, bleef ze een tijdje in gedachten verzonken zitten. Opeens veerde ze op en priemde een vinger in de lucht, als een uitroepeten.

‘Het is de oom, Rikus. Heb je daar wel eens aan gedacht? Jij hebt je vastgebeten in die gymleraar en de ouders als enige opties. Maar waar zat die jongen de hele week? Bij zijn tante. Was er ook een oom?’

‘Tja, nu je het zegt. We hebben wel een gesprekje met die tante en haar man gehad, maar vooral om ons een beeld te vormen van het gezin. Die oom en tante leken meer de behulpzame achtervang die zorgde voor een beetje rust en

regelmaat. Zijn oom leek een volstrekt ongevaarlijke saaie lul, eerlijk gezegd.

‘Dat zijn de ergsten, Rikus. Neem dat van me aan. Check het. Draai hem de duimschroeven aan. Rooster hem, of hoe zeggen jullie dat?’

‘Ja, maak het maar spannend. Maar evengoed bedankt.’

Wansink rondde het verhoor af met het apparaat weer ingeschakeld. Hij was in verwarring. Inez had impulsief twee van zijn collega’s vermoord. Anderzijds had hij die Eddie ook een klootzak gevonden en was hij blij met de kortstondige verschijning in zijn leven van deze exotische, wilde orchidee.

‘Realiseert u zich dat u daarnet een volledige bekentenis hebt afgelegd?’

‘Jazeker,’ zei ze vastbesloten.

‘Zijn er omstandigheden die van belang zijn geweest? Ik kan me namelijk moeilijk voorstellen dat dit het hele verhaal is. Is er iets gebeurd rond die diefstal waardoor u ontdaan was en anders reageerde dan anders?’

Wansink probeerde wanhopig te helpen, maar ze nam de uitgestoken hand niet aan.

‘Nee, het is zoals ik net zei. Die twee irriteerden me; ik reageerde impulsief en hard, maar ik heb er geen seconde spijt van. Dat is het hele verhaal,’ besloot ze blijmoedig, kordaat.

Wansink zag in dat verder spitten geen zin had. Dat moest de rechter maar doen. Hij stond op, gaf haar een hand en nam afscheid met een vriendelijke, weemoedige glimlach. *In andere omstandigheden zou ik zeker werk van je hebben gemaakt, mooie Inez.*

Ze reageerde met een ietwat wellustige glimlach die ver raadde dat ze opnieuw precies wist waar hij aan dacht.

Een week researchewerk later zat Wansink op dezelfde plaats tegenover een heftig zwetende oom van Stefan. Diens advocaat zat ernaast. Wansink stak van wal en loog ditmaal

glashard, indachtig de zaak Vaatstra die net breed was uitgemeten in de media.

‘Tja, ik zal eerlijk met u zijn. Door nieuwe DNA-technologie zijn we in de zaak van de moord op uw neefje op een spoor gezet dat heel duidelijk in uw richting wijst. We kunnen het moeilijk of makkelijk maken, maar ik raad u aan mij gewoon zonder omhaal te vertellen hoe u Stefan drie jaar geleden om het leven hebt gebracht en waarom. Geloof me beste kerel, eerlijkheid duurt het langst. Als u ermee rond blijft lopen, bent u ook een gevangene. Dat zult u inmiddels wel hebben ervaren.’

Hij zei het nonchalant. Alsof hij de bewijzen toch al rond had en zo vriendelijk was hem een zetje te geven.

De oom knikte en zuchtte diep alvorens hij bekende.

2

Rikus Wansink beschouwde Inez' bekentenis als afsluiting van een opmerkelijk hoofdstuk in zijn leven. De aandrang die hij had gevoeld om haar proces bij te wonen had hij weten te weerstaan, omdat hij beseftte dat dit het begin zou kunnen worden van een verslaving die hem zijn baan kon kosten. Toch was hij er graag bij geweest. Waarom? Omdat er meer moest zijn en hij het wilde weten? Of domweg om haar weer te kunnen zien?

Hoe dan ook, het leven hernam zijn normale loop. 'Normaal' betekende bijvoorbeeld dat zijn werkomstandigheden weer eens werden opgeschud door leidinggevendenden met visie. Door Managers met nul verstand van de alledaagse praktijk van het recherechewerk, die vonden dat het allemaal nóg efficiënter, meer outputgericht en klantvriendelijker kon. Studiebollen met een bacheloropleiding zus en een masterdegree zo, die politiechefs murw kletsten met hun getuigenissen over het belang van sturen op resultaat. Steriele concepten, die wat hen betreft net zo goed toegepast konden worden op een aardappelmeelfabriek als op het politieapparaat.

Toen hij aan het begin van een nieuwe werkweek het bureau binnenliep, was het een drukte van belang. Werklui voerden kantoormeubilair en op trolleys gestapelde computerapparatuur af naar vrachtwagens op het parkeerterrein achter het gebouw. Op zijn verdieping aangekomen trof hij een deprimierende leegte aan. Twee kerels waren bezig het smoezelig, grijze projectapijt los te trekken. Verder was er niets meer. Wansink beende geërgerd naar het secretariaat, waar Muriel

Gunawan druk in gesprek was met zijn geüniformeerde collega's. Muriel was een vlotte meid van Molukse afkomst en de organisatorische spin in het web op het bureau. Ze was de linker- en rechterhand van commissaris Staal, wist alles, steunde haar collega's waar ze kon, maar kafferde ze ook uit als ze dat nodig vond. En dan sprong iedereen in de houding. Alleen Wansink streed nog wel eens door, tegen beter weten in. Dwars door haar gesprek met een collega heen gaf hij lucht aan zijn ongenoegen.

'Muriel wat heeft dit potdomme te betekenen. Mijn kamer is leeg. M'n dossiers en computer zijn weg. Hoe kan ik zo nou werken? Wat gebeurt hier?'

'Rikus, toen je computer er nog stond had je op intranet al een maand geleden de verhuisinstructies kunnen lezen. Omdat je dat niet hebt gedaan, zoals te verwachten was, hebben wij jouw rotzooi zolang op zolder gedumpt. We hadden die puinhoop ook gewoon uit het raam kunnen flikkeren, maar dat hebben we niet gedaan om jou te plezieren. Geen dank! Mag ik nu even mijn gesprek afmaken?'

Ze had hem niet aangekeken, haar antwoord terloops toegebeten en ging verder met haar gesprek alsof hij niet bestond. Leo Overdiek, die ook bij Muriels balie stond, keek het tafereel geamuseerd aan.

'Wansink, het is mij een raadsel hoe jij daarbuiten zaken op kunt lossen, terwijl je geen flauw benul hebt van wat zich hierbinnen afspeelt.'

'Ja Rikus, het lijkt soms wel of jij van Mars komt,' viel een ander bij.

'Eerder van Venus denk ik,' lachte Overdiek melig hinnikend.

'Ik hoef niet te betalen voor de liefde, Leo. Daar zal jij met jouw kop en je botte manieren meer moeite mee hebben,' bromde Wansink.

Overdiek keek nijdig en wilde iets terugzeggen, maar hield zich in toen Wansink hem fel aankeek. Ze hadden de pest aan

elkaar. Overdiek vond Wansink een over het paard getilde kloodzak die steevast op de interessantste zaken werd gezet en daardoor altijd lof werd toegezwaard. Wansink vond Overdiek lui, incompetent en verreed als het even kon om met hem samen te werken. Nadat Overdiek was afgedropen had Muriel weer tijd voor hem.

‘Luister Rikus, we zijn bezig met een interne verhuizing omdat we gaan overschakelen op het nieuwe werken. Dat betekent dat je geen vaste werkplek meer hebt en elke dag waar ruimte vrij is, inlogt op je computer en telefoon. Dossiers bewaar je in principe digitaal en de paar persoonlijke spullen die je nog hebt, berg je op in een locker. Capiche? De derde etage is inmiddels ingericht. Maar omdat de tweede nu wordt verbouwd, zijn alle plaatsen bezet als je zo laat komt aankakken als jij. Ga jij dus voorlopig maar lekker op zolder zitten. Daar heb ik een mooi werkplekje voor je laten maken,’ zei ze vertrouwelijk voorover leunend en knipogend.

‘Heb ik speciaal voor jou geregeld. Want volgens mij is dat nieuwe werken helemaal niks voor jou, Rikus.’

‘Nou, bedankt Muriel. Zo te horen heb je me voor iets vreselijks behoed.’

‘Graag gedaan, jongen. Maar voor niets gaat de zon op: voor wat hoort wat!’

‘O jee, waarom komt geluk zelden zonder voorwaarden? Goed, kom maar op met je eisen.’

‘Je weet toch van die extreem gewelddadige moord op dat Duitse meisje waar Leo al een maand mee bezig is? Nou, hij bakt er niks van en Staal wil dat jij die zaak overneemt.’

‘Kom nou toch, Muriel! Ik heb een soort gewapende vrede met die man. We kunnen nog net samenwerken zonder elkaar de tent uit te vechten. Wat wil Staal? Dat het uitdraait op oorlog? Want daar kan hij op wachten. Leo pikt dat absoluut niet.’

‘Staal snapt dat heus wel, Rikus, maar hij ziet geen andere oplossing. Versterking van buiten halen is voor hem geen op-

tie. Dan komen we bij andere onderzoeken ook sneller onder curatele te staan. Gaan we dus niet doen. Staal wil je vanmiddag om twee uur spreken. Ik heb de afspraak al voor je ingepland. Vergeet hem niet. En wat Leo betreft, Staal licht hem vooraf in en zal hem waarschuwen zijn gemak te houden. Zo niet, dan kan hij z'n biezen pakken. Dat hoorde ik hem letterlijk zeggen.'

'O, als dat toch eens zou kunnen!'

'Maar je gaat hem niet jennen, hè Rikus. Want anders zorg ik er persoonlijk voor dat je die zolder net zo makkelijk weer kwijtraakt,' waarschuwde ze streng met geheven wijsvinger.

'Ja, ja, ik ben niet gek. Dat waren de voorwaarden? Of had je er nog meer?'

'Fijn aangevoeld, Rikus. Ja, er is nóg een voorwaarde. Die zolderruimte is ingericht voor twee personen. Staal heeft zijn jaarquotum voor stageairs nog niet ingevuld. Jij bent de gelukkige die er één toegewezen krijgt. Gefeliciteerd!'

'Wát? En als ik weiger?'

'Dan hartelijk welkom in het nieuwe werken, Rikus. Zoals ik al zei, voor wat hoort wat.'

Met bezwaard gemoed liep Wansink naar de derde etage om zich een beeld te vormen van de nieuwe inrichting. Misschien viel het wel mee en kon hij onder die twee voorwaarden uit.

Maar hij had al snel bekeken dat Muriel hem goed had ingeschat. Het leek wel een kinderdagverblijf met die felle groene, rode en oranje kleurtjes. Vrijwel alle tussenwanden waren verdwenen. Het was één grote bijenkorf van rondhollende en pratende collega's. Sommige zaten te overleggen in zitjes die er uitzagen als treincoupés. Anderen zaten in een caféachtige opstelling van een lange tafel met allemaal verschillende stoelen en een monsterlijke lampenkap erboven, alsof het allemaal bij de kringloop was opgescharreld. En ook dit weer geschilderd of bekleed met patronen en kleurtjes die een misselijk gevoel bij hem opwekten. Walgend draaide hij

zich om en nam de trap naar zolder, benieuwd wat hij daar aan zou treffen.

*

Lothar zat mokkend uit het raam te kijken, zoekend naar woorden om Ulrike en Wynand aan hun verstand te brengen wat hij bedoelde. Hij deed nogmaals een poging.

‘Natuurlijk snap ik dat schoonheid vergankelijk en oppervlakkig is. Maar dat is toch nog geen reden om zo’n mooie meid dan maar dood te martelen? Waar halen we zo gauw een nieuwe vandaan die een beetje op onze lijn zit? We hebben ze niet voor het oprapen, weet je?’

‘Schoonheid maskeert meestal afwezigheid van spiritualiteit, Lothar. Bij Lotte was dat zeker zo. Dat wilden we je laten zien. Hoe we haar ook beproefden en pijnigden, er kwam maar geen ware Lotte boven. Ze bleek niet meer te zijn dan een inwisselbare groep cellen die wilde leven om te overleven. Als ze meer inhoud had getoond, waren we gestopt. Maar er was niet meer. Dat heb jij ook kunnen zien, of niet soms?’ zei Urike.

Ze sprak op een belerende toon, alsof ze het tegen een niet te snuggere leerling had. Wynand keek Lothar hoofdschuddend aan.

‘Wat ben je toch een sentimentele vent. Je was domweg verliefd op dat misleidend knappe bekkie, maar ze was zoals Ulrike zegt: mooi huis, niemand thuis. Afspraak is dat we in dat soort gevallen een statement mogen maken. Dat is precies wat we hebben gedaan. En als het zich wéér voordoet, doen we het opnieuw en dan doe jij loyaal mee, begrepen?’

De dreigende ondertoon ontging Lothar niet. Hij knikte zonder overtuiging. Zijn maag draaide om als hij terughdacht aan hoe die twee op Lotte los waren gegaan. Ze hadden haar vastgebonden als een beest; haar op alle mogelijke manieren vernederd en haar uiteindelijk stelselmatig gesloopt en ontleed alsof ze een bouw pakket was. Halverwege de slachtpartij had Lotte de geest gegeven. De vloer van de folterkamer zat toen al onder het bloed. Ulrike en Wynand waren geestdriftig doorgegaan met hun slachtwerk tot haar overblijfselen klein genoeg waren om in een paar vuilniszakken af te voeren naar het veldje, waar ze het als artistieke assemblage van botten en lappen vlees zouden achterlaten.

Het was begonnen met onschuldige SM-spelletjes die hem hadden opgewonden. Maar die twee gestoorde sadisten moesten en zouden telkens opnieuw over een grens heen, met de slachting van Lotte als voorlopig hoogtepunt. Het ergste vond hij nog wel dat gelul achteraf om het te rechtvaardigen. Ze hadden geen moord op hun geweten, welnee, ze hadden het zogenaamd allemaal gedaan om hém de ogen te openen. Gelul! Pure moordlust had hij gezien. Ze hadden er met volle teugen van genoten, als roofdieren, zonder ook maar een moment aan hem te denken. Als hij had meegedaan hadden ze het waarschijnlijk zelfs irritant gevonden om de geweldsorgie met nog een roofdier te moeten delen.

Dat ging allemaal door Lothar heen. Maar hij keek wel uit om het te zeggen. Dan zou hij zomaar het volgende geval kunnen worden dat schreeuwde om een kunstzinnig statement. Dat besepte hij maar al te goed. Maar eerlijk is eerlijk, ze hadden zijn ogen geopend. Hij wist nu dat hij géén roofdier was en besloot zich van hen los te maken voor het te laat zou zijn.

Wynand keek hem taxerend aan, alsof hij zijn gedachten probeerde te raden. Lothar reageerde alert.

'Ach, waarschijnlijk hebben jullie gelijk. Misschien was ik misleid. Maar hou er wel rekening mee dat ik niet zo ver ben

als jullie. Ik leer graag! Echt tof dat jullie me feilloos op mijn zwakke plekken wijzen. Daar wordt ik alleen maar sterker van.'

Ulrike reageerde met een tevreden, zelfingenomen glimlach. Wynand twijfelde een moment, maar viel tenslotte ook voor het genot van Lothars subtiele streling van zijn ego. Het zette zijn behoefte aan bestraffing in de wacht en hij veroorloofde zich zelfs een kwinkslag.

'Dat is ook zo Lothar, fijn dat je dat inziet. Ondertussen houden we de politie lekker bezig. Hebben jullie die nietszeggende persconferenties een beetje gevolgd? Ze hebben nog geen enkel aanknopingspunt. Behalve dan dat ze Lotte hebben weten te identificeren, wat gelet op onze kunstzinnige herinterpretatie van haar verschijningsvorm een klein wonderdje mag heten. De zaak zit volkomen vast, dus ik denk dat binnenkort de zweep erover zal gaan bij de afdeling moordzaken. Als ze de smaak te pakken krijgen sluiten ze zich misschien nog bij ons aan, wie weet?'

Ulrike liet een gekunsteld lachje horen en Lothar deed dapper mee. De kou was uit de lucht. Hij besloot zich niet in slaap te laten sussen en zou de volgende geweldsorgie niet passief afwachten. Maar hoe kon hij die twee lozen en zelf uit de wind blijven?

Wansink kwam puffend boven, zich afvragend waarom hij met zijn uitstekende conditie toch altijd zo moeizaam een trap op kwam.

‘Kijk, dat ziet er heel wat beter uit,’ mompelde hij om zich heen kijkend.

Muriel had zo te zien persoonlijk toezicht gehouden op de inrichting, want het leek wel of de opstelling in zijn vorige werkkamer exact was gekopieerd. Hij nam de proef op de som door in de stapels papier op het bureau iets op te zoeken en trof aan wat hij hoopte te vinden.

‘Muriel, je bent onbetaalbaar. Ik zal het nooit toegeven waar je bij bent, want daar maak je geheid misbruik van, maar ik kan niet anders zeggen,’ dacht hij hardop.

‘Zeg dat wel, man. Ze is chill!’ klonk een jonge mannenstem.

‘Jij bent zeker Rikus Wansink?’

Wansink schrok en merkte nu pas dat hij niet alleen was. De jongen zat verderop in een uitbouw van de zolder voor een raam met ontbloot bovenlijf en alleen een sportbroek aan in lotushouding.

‘Hé, wat moet jij hier? Dit is een politiebureau, geen sport-school.’

De jongen schoot een overhemd en een broek aan, kwam op hem af en stelde zich voor.

‘Ik ben Filemon, de stagiair. Heeft Muriel niet over mij verteld?’

‘Ze heeft het over je gehad, ja.’

‘Ik zit hier al een tijdje op je te wachten. En omdat ik nog niet weet wat ik moet doen, ben ik maar gaan mediteren.’

‘Mediteren...’ herhaalde Wansink ongelovig.

‘Ja, een rustpuntje aan het begin van je dag doet wonderen. Aansluiting zoeken bij de energiebanen op je nieuwe werkplek en zo.’

‘Energiebanen en zo...’

‘Ja,’ bevestigde de jongen, terwijl zijn aanvankelijke enthousiasme zichtbaar omsloeg in twijfel of hij iets had miszegd.

‘Hoe oud ben jij eigenlijk, Filemon?’ begon Wansink.

‘Een en twintig. Over een jaar rond ik de politieacademie af. Ik heb al een paar korte stages gedaan. Ik hoop hier wat langer ervaring op te doen met wat heftiger researchewerk. Ze zeggen hier allemaal dat ik dan bij jou aan het juiste adres ben. Je bent naar wat ik hoor zo’n beetje een levende legende hier.’

Wansink negeerde de pluim in zijn achterste. Dat joch moest niet denken dat hij zo eenvoudig was te paaien.

‘En heb je al een idee welke richting je straks op wilt?’

‘De technische recherche lijkt me gaaf werk. Zo’n plaats delict helemaal uitkammen op sporen en reconstrueren wat zich precies heeft afgespeeld...’

‘Dat is zeker mooi werk, maar niet iedereen is er geschikt voor. Sommige dingen kun je gewoon niet leren. Ik wil je niet ontmoedigen hoor, maar als je van nature geen oog voor detail hebt, kun je het wel vergeten. En een sterke maag! Die moet je ook hebben. De misdaad wordt steeds harder en wreder. Als je een plaats delict onderkotst, is dat niet erg bevorderlijk voor de bewijsvoering.’

‘Ja, dat geloof ik graag. Nou ja, ik ga het allemaal meemaken hoop ik.’

‘Wat moet zo’n intelligente, jonge vent als jij eigenlijk bij de recherche? Heb je een vaste vriendin? Want dan moet ik je waarschuwen. Weinig collega’s in dit werk slagen erin een stabiel privéleven te leiden.’

‘Dit werk lijkt me gewoon leuk, dus dan ga ik er ook voor. En wat mijn relaties betreft, die waren tot nu toe geen lang leven beschoren.’

'Nou, als je er mee kunt leven dat het de rest van je leven zo blijft, kun je dat zien als een pluspuntje,' antwoordde Rikus droog.

'Ja hoor, humor, ha ha,' lachte Filemon, zo aanstekelijk, dat bij Wansink onwillekeurig een glimlachje doorbrak dat zelden bij hem werd waargenomen. Hoewel hij geen zin had in een stagiair, mocht hij het spontane joch wel. Hij had het erger kunnen treffen. Al kon hij wachten op de voorspelbare 'grapjes' van collega's zodra ze doorkregen dat hij een stagiair onder zijn hoede had gekregen. Niemand zat erop te wachten, want je schoot er in je werk niets mee op en het kostte je alleen maar tijd.

Hé Wansink, heb je er een oppasbaantje bij op zolder? Ik heb nog wat slabbetjes liggen en een rekje voor de trap.

Niet dat het hem wat kon schelen. De voorspelbaarheid van dit soort dingen was alleen zo deprimerend.

'Nou Rikus, zeg maar waar ik mee kan beginnen. Mag ik eigenlijk Rikus zeggen?'

'Geen bezwaar,' zei Wansink terwijl hij nadenkend met duim en wijsvinger aan zijn kin plukte. Hij had eigenlijk eerst Staal willen spreken alvorens een besluit te nemen, maar zag twee redenen om dat nu al te doen. De stagiair leek mee te vallen en de zolderruimte was een prima werkplek, het afschrikwekkende alternatief in aanmerking genomen. Hier kon hij lekker in rust zijn eigen gang gaan, met z'n eigen spullen om zich heen.

'Luister, ik moet zo een uur of anderhalf de deur uit voor een huisbezoek. Om twee uur vanmiddag heb ik een afspraak met hoofdcommissaris Staal over overdracht van een zaak van Leo Overdiek. Het gaat om die gewelddadige moord op Lotte von Bentheim.'

'Heb ik over gehoord, ja. Volop in het nieuws.'

'Mooi, zoek voor mij het dossier op zonder dat Leo Overdiek er lucht van krijgt; zet de hoofdlijnen voor me op een rij en praat me bij als ik terug ben. Muriel kan je helpen het dossier